

OOSTVLAAMSCHE ZANTENMEDEDELINGEN VAN DE BOND DER OOSTVLAAMSE
FOLKLORISTEN

Maatschappij zonder winstbejag

Secretariaat van den Bond :
L. VERLODT, Zalmstraat, 69, Gent.
Alle stortingen te doen op postrekening :
969.46, Bond Oostvl. Folkloristen,
Gent.

Redactie van Oostvl. Zanten :
F. VAN ES,
Désiré De Wolfstr., 3, Aalst.
J. VERMEULEN & J. BOES.

De Roos van Jericho.

De Roos van Jericho is één van die planten, welke de faam hebben gedurende de Kerstnacht te bloeien. Deze vermeende eigenschap volstaat reeds om ze met geheimzinnigheid te doen omhullen en, waar folkloristen het hebben over kerstgebruiken en -legenden, wordt ze dikwijls aangehaald.

Hoewel Marzell (Handwörterbuch des Deutschen Aberglaubens, IV, kol. 657) haar gebruiksgebied met de vroeger Alemanische streken wil doen overeenstemmen en haar uitbreiding tracht toe te schrijven aan het ijverige verhandelen van godsdienstige voorwerpen, o. m. te Einsiedeln, het bekende Zwitserse bedevaartsoord, mogen wij aannemen dat de kennis van en de waardering voor de Jerichoroos niet zó exclusief tot het Duitse gebied hebben behoord.

Voor Nederland werd haar gebruik aangestipt door J. Schrijnen, die eene lezenswaardige bijdrage aan deze wonderplant wijdde (Volkskunde, XII, 1899-1900, bl. 89-96). Van Gennep (Le Folklore de la Flandre et du Hainaut Français, Parijs, 1935, I, bl. 263) gewaagt van een bekend specimen, dat in het jaar 1600 aan de hoofdkerk van Kamerijk geschonken werd en aldaar tot op het einde der 18^e eeuw een grote volkstoeeloop uitlokte.

De plant wordt, voor ons land, wel vermeld door R. de Warsage in het *Calendrier populaire Wallon* (bl. 385) en door G. Celis in zijn *Volkskundig Kalender* (bl. 73), doch door beiden

zonder bijzonderheden. Naar deze laatste laconische vermelding is het dat K. C. Peeters verwijst (Het Vlaamsche Kerstboek 1939, bl. 94), er aan toevoegend dat nieuwe aanduidingen over de aanwending van deze wondere roos in Vlaanderen gewenst zijn.

Zonder twijfel, de plaats, bij ons door deze plant in het volksgeloof ingenomen, was niet zo ruim als in Italië en in Duitsland, die, alleen reeds door hun ligging, vroeger nauwer in contact kwamen met hen die de reis naar Palestina en de aanpalende streken ondernamen.

Het was nochtans de Mechelaar Jan Storms, die enkele jaren de wiskunde doceerde aan de Hogeschool van Leuven, die het eerst een uitvoerige verhandeling over onze plant in het licht gaf, in 1608⁽¹⁾. Het ligt tevens voor de hand dat de passagiersdienst, die van het begin der 16^e eeuw tussen Antwerpen en Palestina was ingericht en de « Heerlycke en gheluckige Reyse naer het Heyligh Landt », — in 1633 door de Gentenaar Jan Vander Linden geschreven en tot het begin der 19^e eeuw als leesboek in de scholen gebruikt, — er toe bijdroegen om de legenden en de wonderbare faam van de Jerichoroos in onze gewesten te verspreiden en aan het plantje, ook hier, een relatieve populariteit te bezorgen.

Tot vóór de laatste oorlog, zag men nog af en toe, op enkele befaamde jaarmarkten van onze provincie, lijk op de paardenmarkt te Sint-Lievens-Houtem en op « de Potjesmarkt » te Schellebelle, een of ander kramer opdagen die, onder luidruchtig aanprijzen van zijn waar, « Rozen van Jericho » trachtte aan de man te brengen. In *De Filosoof van 't Sashuis* schetst Maurits Sabbe, raak en fijn, het typisch gedoe rond dergelijk kraampje op de foor te Brugge en documenteert ons meteen heel juist over hetgeen in het volksgeloof nog voortleeft.

« Gelukkig boden de Turken een ander artikel te koop aan, dat hun meer opbracht. Op het uiteinde van hun kraam was er een ruimte afgezonderd waarboven een linnen gespannen was met het bloedroode opschrift : « Rosa mystica ». Van dezen band daalde rechts en links een wimpel neer. Op den eenen las men : « La véritable rose de Jéricho » en voor den anderen had wellicht een Brugsche taalman de vertaling geleverd : « De waarachtige roze van Zeriko ».

« Op de toonbank lag dan ook een heele stapel van die vreemdsoortige « rozen ». Het waren bruine vezeltrossen, voorzien van een stengeltje, alle zoo dor verdroogd, dat ze bij een minder voorzichtige aanraking tot pulver braken.

---

(1) Joh. STURMIUS. *De Rosa Hierichuntica Liber unus, in quo de ejus Natura Proprietatibus et Causis pulchre deseritur.* Leuven, 1603, 98 bl.

Eenige stalen, die met hun steeltje in een glas water prijkten, zagen er even wanhopig verdord uit.

«De menschen verdrongen zich voor die uitstalling en spitsten het oor om al de wonderen op te vangen, die de Turken in een mengsel van Fransch en Brugsch over de waarachtige rozen van Jericho verhaalden. De hoofdhoedanigheid dezer bloemen was, dat ze in den Kerstnacht aan 't bloeien gingen. Men moest ze in een glas water zetten. Ze bleven er dor tot op Kerstmis. Maar in dien zaligen nacht vertoonden zij heerlijke kleuren en doorbalsemden zij de lucht. Het volk, bij wien het geloof aan wonderen een behoefte blijkt, kocht gretig deze wonderbare, dorre rozen».

Het is in een volksalmanak van 1816 uit het Gentse⁽²⁾, — en met reden mag gezegd dat de almanakken de tijdsgeest weerspiegelen, — dat wij een samenspraak vinden, waarin de Jerichoroos te berde komt. Het gaat tussen een Gentse hovenier Lieven en zijn vriend Gijs. Uit dit praatje, dat niet zonder belang is voor de geschiedenis van de Gentse bloemisterij, lichten wij de passus die betrekking heeft op ons onderwerp. Wij geven de ongewijzigde tekst, om in niets aan de sappige uitdrukkingen van het Gentse dialect te schaden.

Lieven spreekt over de « Witte Most-Roose waer in een Blomvendise de stokhauer 110 francs opgeroepen heeft », hoewel « daer en was weryntig nie meer most aen 't Blommeken, as g'er in 't wit van myn oogen en ziet ».

En de samenspraak gaat verder als volgt :

LIEVEN. — Hedde gy van gods wege vergeten vaeder Gys, dat oywen kotsyn tot Lanckmans in de coepure gekomen es, om 'er Roosken van 't Jereko te koopen te présenteren? Eet dienen veugel huy ook toens gezeyd, dater hy n'en Loewie of drye veure vroeg?... Ge krawelt gelyk agter huy oore, vaeder Gys?

GYSKEN. — 'Tes dat dienen lynker my da nie gezeyd en had, Lieven; wadde! he eét dat Roosken te koopen gepresenteert! he wel, ge meugt weryntig zeker zyn dat er zy vaeder niet van en weét. Tes noch en auwe gedynkenisse van onzen paeter Recollet, die noch te 't Jerusalem geweést es. Da Rooske, Lieven, es zekers meer weérd aes al hulderen prul van Rooskens diege gulder op hulder kaetelogsken verkoopt! Lieven mynen vriend, da Rooske en ging maer op kers-aevend open, en ginghet maer; en was'er hé wyf dat toens in aerebeyd was, ze kwaemen 'er toens omme gelooopen, mynen goeyen vriend!

---

(2) *Het Verheerlijkt Vlaenderen of den Vlaemschen Hovenier, die Vlaenderen verheerlijkt, door zyne onderrigtingen zoo in het Zaeyen, Stekken en Planten der Bloemen, als in het Zuygen, Enten, Plakken, Planten en Genezing van alle slach van Vruchtboomen en Heesters, zoo ende gelyk men heden pleegt rond de stede van Gend.* — Gent, P. F. Goesin-Verhaeghe, 1816.

en da gynk toens, ma foi, gelyk en benedikse ging het; zoen hulder **Mos-Roos-**kens dat ook keunen, baas Lieven?

LIEVEN. — 'Kenne 'k ik da Roosken g'heel wel gezien mynen lieven vriend, 'tes wel dans het cen Roosken noemen, Godt zal my zegenen! ....Daer es 'nen Apotheker hier in stad, die er ook zoo eene eét, en die ze laet zien aes 't Bethlehem es, laet hy; mynschen van keunsten en reputaese h'en my gezeyd dat het al klodden en vodden waeren, 't geéne da me van dat Roosken zeyde, vaeder Gys, en dienen Apotheker haes het hy open wild h'en, en zet da Roosken maer hin 'nen bak meé waeter of hin 'ne glas, 't es dan just gelyk aen 'nen hauwen vernutselden pyn-appel da Roosken, es het. Huywen kosyn mag het hin en koeferken steéken, mag hy.

GYSKEN. — 'K ben ne 'k ik myn d'ziele gods blye, dan z'er hem meé weg gefoert h'en mynen vriend, 'k zalder zy vaeder over spreken, zal ik! ...wadde! ...kweekt toens kinders ...hedde gy he familde stiksken, ze maeken 'er zy kley geld van, maeken z'er van....

* * *

Nopens de identiteit van de Jerichoroos werd onder botanici wel eens geredetwist. Het meningsverschil spruit vooral hier uit voort dat deze volksbenaming wordt gegeven aan twee verschillende planten met onderscheiden habitaat, doch beide dwergachtig van voorkomen en sterk inkrimpend onder het drogen. Naast dezen, welke hiermee een Compositete (*Odontospermum pygmaeum*) bedoelen, die vooral in de Sahara thuis hoort en wier vruchten met gesloten omwindsels slechts opengaan bij de voor kieming gunstige regen, staat o. m. de autoriteit van C. A. Oudemans en Hugo De Vries (Leerboek der Plantenkunde, ten gerieve bij het Hooger Onderwijs. Nymegen, II, bl. 817), die, aansluitend bij een van oudsher vooropgezette mening, onze plant houden voor een Crucifeer (*Anastatica hierochuntica*) uit de woestijnen van Egypte en Arabië. Deze laatsten steunen vooral op de uitdrukkingen voorkomend in de *Theses botanicae et medicae de « Rosa de Jericho »*, in het jaar 1700 aan de Universiteit van Straatsburg door Augustus Fredericus Mergiletus verdedigd.

Een struikje van vier vingers hoogte, vertakt, grijsachtig van kleur met kleine behaarde blaadjes en kleine witte of vleeskleurige bloempjes. Aldus wordt de plant uitvoerig beschreven door Nicolas Lemery (Dictionnaire ou Traité Universel des Drogues Simples, 3e uitg., Amsterdam. 1716, bl. 466), die verder kenschetst: « Pendant que ce petit arbriseau est encore en vigueur sur la terre, il paroît en bouquet, mais à mesure qu'il se seche,

ses rameaux s'entrelacent les uns dans les autres, et les extremités des branches se courbant en dedans se réunissent à un centre commun, et composent une espee de petit globe ».

Met de Roos heeft, spijs haar naam, onze plant dus niets gemeens. En het getuigenis van de genoemde Jan Storms, volgens hetwelk zij in de omstreken van Jericho niet wordt aange troffen, werd door alle schrijvers herhaald of bevestigd. Wel zou haar uitsterven in deze bepaalde streek kunnen verklaard worden door een grondige wijziging van haar milieu in de loop der tijden. Doch meer waarschijnlijk is het dat de benaming van Roos van Jericho alleen gesteund is op een bekende allegorie uit het Boek der Wijsheid, waarin de tekst voorkomt : « *quasi plantatio rosae in Jericho* ».

Degenen, die Jeruzalem of Palestina hadden bezocht, brachten van hun reis een verdroogd plantje mee « lijk een oude vernut selde sparreklosse »; dit werd, volgens wij uit onze samenspraak vernemen, als een gegeerd familiestuk tehuis bewaard. Het roosje van Gijs was ten andere geen unicum in het Gentse. Wij horen dat ook zekere apotheker uit de stad er een bezat, hetwelk hij jaarlijks rond Kerstmis in een glas water ten toon stelde om het te zien opengaan.

Deze reputatie, dat « de roos » met Kerstavond opengaat, schijnt vooral hier stevig in het volksgeloof gevestigd te zijn; zij blijft voortduren, zelfs als de mening omtrent andere eigenschappen stuk na stuk afbrokkelt. Niet dat dit geloof, bij de aanvang der 19^e eeuw, nog door elkeen wordt gedeeld : de tekst der samenspraak klinkt klaar genoeg. Reeds rond het midden der 16^e eeuw, hadden « de mensen van kunste en reputatie », waarvan hier wordt gewag gemaakt, hun voorgangers gevonden, om te beweren en te bewijzen dat, ook buiten de Kerstnacht, de Jerichoroos open gaat. Het volksgeloof laat zich weinig gelegen aan de vorderingen van de wetenschap. En in het jaar 1700 vindt Mergiletus het niet overbodig in één der voornoemde stellingen aan te tonen dat « deze in dwaling verkeren, die wij water verlangen opdat de verwonderlijke uitkomst in de Kerstnacht zich zoude openbaren, doch dat, op gelijk welk tijdstip van het jaar, gewoon put- of bronwater volstaat om de plant te doen openbloeien ».

Onze samenspraak leert ons verder dat, ook hier in het Gentse, « de roos » werd aangewend door de vrouw, die in barensnood

verkeert. Op welke wijze ze gebruikt werd vernemen we niet bepaald. Marzell (loc. cit.) deelt mede dat in Turkije de barrende het plantje in de hand hield en dat, bij de Graeco-Wal-lachen, zij zich het voorhoofd en de lippen bevochtigde met water, dat door indompeling van de Jerichoroos was gewijd. Elders nog liet men aan de plant rieken. Volgens onze landge-noot Jan Storms, die waarschijnlijk de gebruikswijze van onze gewesten aangeeft, werd het roosje gedurende de weeën in het water gezet : de vrouw, die in arbeid was, zag de twijgjes ont-plooien, meende de bloempjes te zien ontluiken en voelde zich verlicht. Hoe deze eigenschap van het bevorderen der verlossing aan de plant toegeschreven geraakte, weten wij niet stellig. De mening schijnt zeer oud te zijn. Het ontplooien der dorre twijg-jes van de roos moest onvermijdelijk de verbeelding van het volk treffen. En was het niet natuurlijk, dat in deze opensprei-ding een gelijkenis werd gezocht met het opengaan der baar-moeder ?

Buiten de twee hier vermelde, werden nog andere eigenschap-pen aan de Jerichoroos toegeschreven. Er waren talrijke legenden die het ontstaan der plant trachtten uit te leggen. In **De Ring van 't Kerkelijk Jaar** haalt Guido Gezelle deze aan die hij hoorde vertellen, « dat de doornhage waar Maria Christi luieren op-droogde zulke roozen heeft voortgebracht, die nog t'elken kerstnacht opengaan ». Uit Palestina stamt de legende, volgens dewelke de plant in de woestijn op deze plaatsen groeit, die Maria heeft betreden bij haar vlucht voor Herodes. Zulke le-genden en wondere eigenschappen schiepen rond de roos een atmosfeer, die haar in de kring der toverplanten moest doen opnemen. Vooral in de voorspellingen werd ze in deze zin aan-gewend. Als ze in de Kerstnacht vóór middernacht openging, was het een goed voorteken. Volgens Thiers, werd ze in de Provence gebruikt om de afloop der geboorte te kennen. « Wil een bevruchte vrouw weten of ze goed of slecht bevallen zal ? — Zij neemt een Jerichoroos en plaatst haar in het water : de bevalling zal goed verlopen als de Roos haar twijgjes opent; zoniet, zal het een slecht kraambed zijn » (Is. Teirlinck. Flora magica, Antwerpen, 1930, bl. 273).

Het baart evenmin verwondering, dat ze eens in de genees-kunde werd benuttigd. In Duitsland was ze rond 1660 in de apotheken verkrijgbaar als « Herba Rosae Hierochunticae » en

werd voorgeschreven als kraambedbevorderend.. In het begin der 18e eeuw komt ze bij Lemery nog voor, nl. als in te nemen in poedervorm of in infusie tegen scheurbuik. Doch de beoordeling van de schrijver : « mais je n'ai pas vu d'expérience de ses vertus » laat ons inzien dat de medicus haar toen reeds ongewillig een plaatsje gunt onder de geneeskrachtige planten. In onze Belgische Pharmacopea en zelfs een hele tijd vroeger komt ze niet voor en het is bijna zeker dat zij bij ons in de zg. wetenschappelijke geneeskunde nooit ingang vond. Haar vroegere relatieve zeldzaamheid in onze gewesten verklaart dit voldoende. En het is dan ook te begrijpen dat de plant, bij ons, niet verdrongen werd naar het domein van de volksgeneeskunde of hierin geen merkbare sporen heeft nagelaten.

J. PIETERS.

Boekbespreking.

GESSLER (Prof. Dr J.). — Peter Unruh of de folkloristische metamorphose van een liggend Christusbeeld. Uitgave « Volkskunde », Antwerpen, 1948 33 blz., Geïllustreerd.

Bij gelegenheid van zijn 70e verjaardag werd aan Prof. Dr J. Gessler een hulde-album door zijn collega's, oud-studenten en vrienden aangeboden. Het Beheer en de Redactie van « Volkskunde », waarvan hij voorzitter van de Redactieraad is, heeft gemeend — en terecht — als bijzonder blijk van waardering voor de jubilaris, één van zijn nog onuitgegeven folkloristische werken, n.l. een studie over « Peter Unruh » te moeten publiceren. Deze mooi verzorgde uitgave zal niet in de handel worden gebracht. Het uitgangspunt van deze flink gedocumenteerde studie is het gebruik kaarsen aan te steken vóór het liggende Christusbeeld — in de volksmond « Peter Unruh » genaamd — dat zich bevindt in de Crispinusrots, dicht bij de stad Luxemburg, door verliefde of trouweloos verlaten meisjes, kaarsen die dan doorstoken worden met naalden of spelden om de ontrouwe minnaar te kwellen, of hem te dwingen terug bij de verlatene te komen, wat S. de gelegenheid biedt een algemeen en methodisch overzicht te geven van alle toverpraktijken in verband met de invultatie of met 't vernagelen. Hij toont aan dat « nagels en spelden nu eens dienen als offerande, of als heilmiddel bij het bannen der ziekte, dan weer bij het prikken van heiligenbeelden (of fetischen) om de verkrijging der gewenste gunst af te dwingen, want « de hemel lijdt geweld », eindelijk tot het envoûtement of betovering door *tabellae* (*tabellae defixionum* : loden tovertafeltjes voorzien van een wens- of een vloekformule. Nota F. V. E.), door geprikte toverpopjes of kaarsen, welke het te betoveren slachtoffer voorstellen ». (blz. 32). Ook het gebruik schouderbladen of harten van schapen te doorprikken, zoals in Engeland en zelfs in 't Walenland (hier alleen schapenharten) wordt aangegeven. Hier weze opgemerkt dat spatulamantische toverpraktijken (ook als invultatiepraktijken — O, het « onooglijke » woord voor Prof. Gessler!) nog meest in zwang zijn bij de Zuidslavische volkeren. S. heeft aan anderen de zorg overgelaten een onderzoek in te stellen naar de oorsprong van de volksbenaming « Peter Unruh » voor het liggende Christusbeeld te Luxemburg.

Dit is een studie die waarlijk getuigt van de zeer grote belesenheid van de auteur.

F. V. ES.

LODEWIJK DE VRIESE

herdacht bij de 100^e verjaardag van
zijne geboorte op 8 October 1848.^(*)

't Is niet de eerste maal dat de Gentse Folkloristen **Lodewijk De Vriese** herdenken of zich aansluiten bij ene hulde, welke hem werd gebracht. Immers het geldt hier een man, Gentenaar van de echte stempel, 100% Strop. De zeden en gebruiken van zijn geboortestad, de volkstaal kende hij in de minste bijzonderheden en wist ze te vertolken in woord en schrift, gemoedelijk, pittig.

Emanuel De Bom zei het zo juist, sprekend van Lod. De Vriese :

« Hij tapt de moppen recht van 't vat; het stroelt en schuimt; het is genietelijke drank... Hij heeft de Gentenaar in zijn dagelijks doen sappig geportretteerd ».

In 1920 werd hem door zijn talrijke vrienden, zijn marmeren borstbeeld aangeboden, een kunstwerk van de Gentse beeldhouwer Theo Soudeyns, nu korte tijd geleden gestorven in hoge ouderdom.

Het was bedoeld geworden die betoging in te richten bij gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag, maar de oorlog deed die plechtigheid verschuiven tot in 1920. Een diepdoordachte rede werd uitgesproken door de heer Paul Bergmans in aanwezigheid van vereerders, vrienden en kennissen.

De Oostvlaamse Folkloristen brachten hem in 1930 een trefende hulde in alle oprechtheid en eenvoud; 't gold zijn twee en tachtigste verjaardag en tezelfdertijd zijn benoeming tot ridder in de Kroonorde te vieren.

Een bio- en bibliografische studie met keur van zijn werk verscheen in de reeks van Oostvlaamse Zanten.

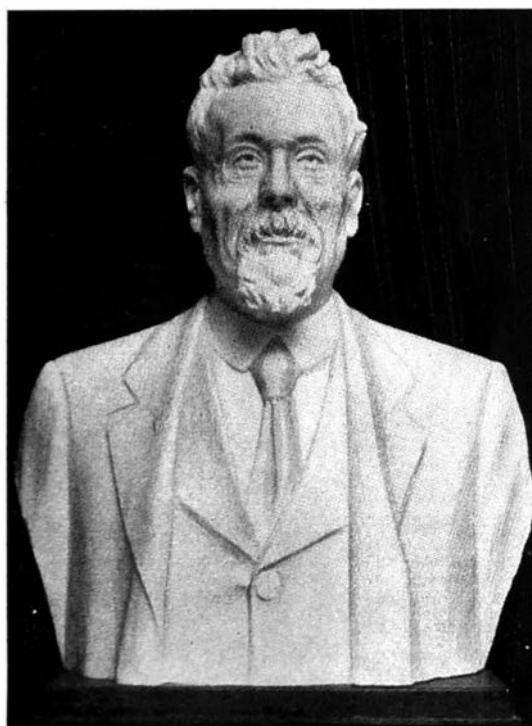
Heden herdenken wij hier de honderdste verjaardag van de geboorte van Lodewijk De Vriese, op 8 October 1848.

Nog niet lang geleden, insgelijks voor een honderdste verjaardag van geboorte, voerde ik het woord om de knappe tooneelschrijver Aug. Hendrikx te huldigen. Thans sta ik hier

---

(*) Rede gehouden op de Algemene Statutaire Vergadering van de Bond der Oostvl. Folkloristen op Zondag, 31 October 1948.

Lodewijk DE VRIESE

Borstbeeld van Theo Soudeyns.

voor een zelfde taak, — 't wordt zowat een specialiteit voor mij. — 't Verheugt en vereert mij tevens, want evenals Hendrixx kende ik Lod. De Vriese, die een goed vriend was en met wie ik meewerkte aan een weekblad.

Maar ik ben toch enigszins in verlegenheid, want gedurende zijn leven werd Lod. De Vriese menigmaal geloofd en geprezen in de pers, bij vele gelegenheden, in de twee zoëven vermelde betogingen, zodat alles is gezegd en ik mij moet beperken tot het voornaamste, het essentiële, anders loop ik gevaar in herhaling te vallen en aan plagiaat te doen.

Om mijn taak te vergemakkelijken en mijn geheugen op te frissen, ben ik in de Universiteitsbibliotheek de documenten van Lod. De Vriese die er berusten, gaan raadplegen, de hoofd-bibliothecharis stelde zeer vriendelijk alles te mijner beschikking, waarvoor ik de heer Dr Apers dank zeg. Die documenten zijn er in de volmaaktste orde gerangschikt en die orde verraadt een liefdevol hart, een grote eerbied en een schrander doorzicht.

Mej. Martha De Vriese bracht aldus een piëteitsvolle hulde aan haar vader.

Ge zult mij wel willen geloven als ik zeg, dat ik werkelijk ontroerd ben geweest gedurende de tijd, die ik doorbracht om die nagelaten documenten in te zien, waarvan hier thans een deel zijn tentoongesteld⁽¹⁾.

Hoe zou het ook anders? 't Is een gans leven dat zich voor u ontrolt. En wat een leven!

Men doet de innige overtuiging op dat men te doen heeft met een onverdroten werker, een man van durf, vol optimisme, met een veelzijdige bedrijvigheid en doorgedreven initiatief.

Reeds 1865 — Lod. De Vriese was toen nauwelijks 17 jaar oud — ziet een eerste pennevrucht verschijnen: « Geschiedenis van een paar halve laarzen met dubbele zolen » en dat gaat zo voort tot... tot het einde van zijn leven, ondanks zijn gevorderde ouderdom. Want zijn oogkwaal, gevolgd door blindheid in 1918, was niet van aard hem de pen te doen neerleggen; zijn letterkundige arbeid was hem een troost in de eindeloze nacht. In zijn documenten — ze zijn vele — vinden wij niet alleen de gedrukte werken, maar tal van onuitgegeven schriften, ook voordrachten, proza en dicht voor feestelijkheden en plechtige gebeurtenissen midden zijn talrijke vrienden.

(1) In de hal van het archief werd die tentoonstelling ingericht; 't borstbeeld prijkte middenin.

Ik wil niet — 't is opzettelijk — een opsomming doen van zijn gewrochten; aldus vermijd ik aan te halen wat men in de tentoonstelling kan zien.

Hij gaf ook een letterkundig jaarboekje uit, « Meilooover », dat drie jaargangen beleefde (1868, -69, -70).

Wat vooral bijval kende, was het boekje « Gentse Spreekwoorden en Spreekwijzen », dat vier uitgaven beleefde en hem gelegenheid schonk een edelmoedig hart te tonen door de opbrengst aan liefdadige werken te besteden; dus ook als mens dient hij vereerd te worden. In die spreekwoorden en spreekwijzen tintelt de pittige Gentse geest, die Lod. De Vriese zo volledig eigen was; hij verzamelde een schat voor de folklore.

Van jongs af laaide in hem de zucht naar vrijheid; hij kon het moeilijk met zijn geaardheid overeen brengen op Evergem te blijven, waar hij een bibliotheek en een toneelkring had gesticht tijdens zijn ambt van gemeentelijke bureelbediende, en wellicht om die reden in geen geur van heiligheid stond.

Hij ging dan over naar het provinciaal bestuur van Oost-Vlaanderen; in 1874 nam hij ontslag. Van die posten, te Evergem en te Gent, zijn loffelijke getuigschriften in zijn documenten vervat. Het bureelleven was niet zijn roeping; het drukte hem neder. « Vrij ! » juicht hij, als hij over zijn pennelickersleven schrijft.

Dan maar op eigen vleugelen gevlogen; de dagbladpers trok hem aan. Hij was de Vlaamse liberale partij toegetreden, werkte ook mede aan « La Flandre libérale », waarvan hij zelfs het bestuur waarnam van 1875 tot 1878.

Hij deed ook aan liberale propaganda en stichtte een twintigtal weekbladen, met verschillende titel natuurlijk, die in 't Vlaamse land verspreid werden. Hij was opsteller, drukker, verzender, de bestuurder. Degenen, die aan journalisme meedoen of hebben meegedaan, zullen bevroeden wat een som lastig, onafgebroken werk zulks met zich brengt.

Maar Lod. De Vriese scheen onvermoeibaar. Echter, door de tijdsomstandigheden gedwongen, moest hij zijn weekbladen laten varen.

Hij was een werkzaam lid van Zetternamskring, letterkundige vereniging, die hier te Gent naam heeft gehad dank zij de hoge waarde van het ledental. In diens schoot kon hij vrije teugel laten aan zijn schrijverslust en inspiratie, en menige schets, steeds

doorspekt met luimige Gentse zetten, vol humor en gevoel, werden op de samenkomsten voorgelezen.

Straks kom ik nog wel terug op « Zetternamskring ».

* * *

Voor gans zijn letterkundige arbeid heeft Lod. De Vriese volledig recht op aller eerbied en niet het minst op die van de Folkloristen van Gent.

Zijn geboortestad had hij innig lief en het grootse doel ze schoner te zien worden en haar faam te verbreiden was voor hem een weldoend stimulans.

Begaafd met een organisatorische zin en daarbij doortastend en schrander ging zijn ijver naar de opbeuring van de middenstand.

Omringd van een schaar enthousiaste medewerkers richtte hij hier en elders tentoonstellingen in van levensmiddelen en gezondheid, die veel bezoekers lokten. In onze stad hadden ze plaats in de zaal « Lion d'Or », Gouden Leeuwplaats of in de zaal van de zwemkom Van Eyck. Hier een anecdote :

't Was tentoonstelling, « Exposition de la Table ». Was 't in « Lion d'Or » of in « Van Eyck »? Om 't even, 't is zonder belang. Als elke tentoonstelling, die zich eerbiedigt, moet er een officiële opening plaats hebben en 't Inrichtend Comité had zich tot het Gents magistraat gewend, dat een Schepen — 'k geloof dat het Mr Boddaert was — had afgevaardigd als zijn vertegenwoordiger.

Voor een officiële ontvangst wilden de leden van 't Inrichtend Comité als mensen, die « hun wereld kenden », er wat luister bijzetten en kwamen met zwarte rok en zelfs « pittaler » voor de pinne, enfin, deftig uitgeklopt. Maar de Schepen had bij zich zelf de redenering gemaakt, dat de zaak wellicht niet zo'n groot belang had en was dus in stadskledij verschenen.

De inrichters zaten met dit gebeuren wel een beetje in nesten. Na de opening werd beraadslaagd : Als de heer Schepen het aldus opheeft, goed ! Van avond op 't banket laten we ons officiëel pak thuis en komen als gewone burgers. Maar de Schepen had op zijn beurt ook gevoeld dat hij te kort was gekomen aan zijn officiële waardigheid en besloot dus op 't banket de fout te herstellen.

En daar verscheen op 't uur van de eergelegenheid de Schepen in zijn officiëel pak en waren de leden van 't Comité gekleed als gewone stadsmensen.

Tableau!... maar de gulle Gentse « leute » volgde op 't eerste ogenblik van verstomming en Lod. De Vriese was niet het minst door die onverwachte wending uit zijn humeur gebracht.

Aan Lod. De Vriese's initiatief is ook de Provinciale tentoonstelling van 1899 te danken, die, ingericht in het Park der Citadel, een ongemene bijval kende. Hij was dus als man van de daad ook aangewezen om zijn hooggeschatte medewerking te verlenen aan de inrichting, in 1913, van de Wereldtentoonstelling, die, helaas, tengevolge van het ellendig weder — tijdens de duur was er, vooral 's Zondags, regelmatig opening van de hemelsluizen — en niet het minst van de onzekere politieke toestand — de oorlog hing in de lucht — een erge mislukking kende.

De veelzijdige werkzaamheid van Lod. De Vriese bracht hem in binnen- en buitenland in betrekking met vele vooraanstaande persoonlijkheden, waarvan de uitgebreide briefwisseling in de documenten blijkt geeft. Ook officiële onderscheidingen, diploma's en eretekens, waren zijn deel, zoals bvb. die van officier in de Kroonorde van Roemenië en van de palmen van Officier d'Academie van Frankrijk. Zijn eigen land ook vergat hem niet.

In verband met zijn bekommering de stad Gent te bevoorredigen was hij stichter van twee tijdschriften, wat geen geringe zaak mag heten : **Gent Voorwaarts**, geïllustreerd maandblad, dat verscheen van 1896 tot 1908 en **Gent XXe eeuw**, tweetalig geïllustreerd maandschrift, dat doorging van 1910 tot 1913 en als voorloper van de Internationale Tentoonstelling te Gent grote diensten bewees...

* * *

Zoëven zei ik dat ik op « Zetternamskring » zou terugkomen. Alfons Van Werveke, de ijverige zoeker naar alles wat maar in 't duister verleden van Gent klaarte kon bezorgen, de navorser van archieven en oude schriften, was er ook lid van. Hij was benoemd tot hulp-archivaris van Gent. Onder andere was hij erg in de war geweest als de Neerschelde ging overweld worden en de Watermolenbrug aan de Braamgaten moest verdwijnen. Op de bodem van de sluis waren vroeger talrijke zerken van de afgeschafte begrafenisplaatsen, rondom de kerken, gebruikt om als vloer te dienen. Alf. Van Werveke kon aldaar bekomen dat vele van die zerken, die nog zeer duidelijke opschriften vertoonden,

naar het Museum van Oude Stenen in de St. Baafs-abdij werden overgebracht.

Lod. De Vriese tot « officier d'Academie » verheven, Alf. Van Werveke hulp-archivaris geworden, zulke heuglijke feiten mochten de Zetternamkringers niet ongemerkt laten voorbijgaan en te hunner ere werd in 1903 op 30 Mei een banket ingericht. De diskaart, in vereenvoudigde spelling, toont een kleurrijke verheerlijking van de twee gevierden en een zinspeling op hun bezigheden^(*). Ziehier de gerechten :

- Afval van Keukenexposities.
- Overschotjes van Bakkerijtentoonstellingen.
- Hoofdeffekten van Gezondheidsexposities.
- Academiese palmen met Franse vulgarisatie.
- Kalfsvellen met saus van boekwormen.
- Vermufte eggers met dode muizen.
- Historiese penningen op zerken van de Braamgaten.
- Hondengeraamten uit onderaardse gevangnissen.

De disgenoten zullen door overvloedig drinken die rare zaken trachten weg te spoelen.

't Is hier wel de geschikte plaats om er aan te herinneren dat Lod. De Vriese een bijzondere, dikke vriend had in de persoon van Karel Lybaert, die werkelijk een « dikke » vriend was. Aan die vriendschap zal wel niets bijzonders zijn, kan men denken. Evenwel, Karel Lybaert was redacteur aan de Gentenaar, aan 't Fondsenblad, dus niet van dezelfde politieke gezindheid als Lod. De Vriese. Maar beiden waren verdraagzaam, ze waren onafscheidbare medewerkers bij de inrichting van tentoonstellingen en feestelijkheden.

Karel Lybaert was insgelijks een ronde Gentenaar, die de stad op zijn duimke kende, er gaarne over schreef, over 't Gents volksleven en de maatschappijen. Die joviale man stierf in 1922.

Geachte Toehoorders,

'k Heb zoveel mogelijk getracht in grote trekken het beeld van Lod. De Vriese voor u op te roepen.

De reeks portretten, in een uitstalraam gelegd, tonen de ge-

^(*) In de documenten van Lod. De Vriese berust o. a. een uitnodigingsbriefje tot een der zittingen. Lod. De Vriese staat er geconterfeit, omringd van zijn twintig weekblaadjes.

huldigde op verschillende tijdstippen van zijn leven; men ziet het, de « pince-nez » met het zwarte lint verliet hem niet. Hij bereikte de ouderdom van 84 jaar en overleed op 15 April 1932.

Namens de Gentse Folkloristen herdacht ik hier een voornaam burger, een man, die door een welvervuld leven, door zijn liefde voor zijn geboortestad, met haar specifiek karakter, haar zeden en gebruiken, recht heeft op de waardering van ons allen voor al het schone, dat hij gepresteerd heeft op gebied van letterkunde, folklore en stadsopbeuring.

Laat mij besluiten dat deze spreekbeurt voor mij vererend was, omdat ze ging tot een goed vriend.

Fr. DE COSTER,

31-X-48.

ere-inspecteur der Gentse stadsscholen.

Zanten.

Feestopschriften op het Vlaamse Land. (Baasrode).

Op Zondag 4 October 1948 vierde Baasrode het achthonderdjarig bestaan van de parochie. Allerhande berijmde opschriften en jaarschriften waren op de gevels aangebracht. Hier volgen er enkele, die genoteerd werden :

Ons dorpje aan het Scheldestrand
Viert zijn acht eeuw bestaan,
En Monseigneur, Gods Afgezant,
Brengt het zijn zegen aan.

Nabij de kerk, het volgende :

Al in acht eeuwen
Christelijk leven,
Dicht bij Gods huis
Veilig onder zijn kruis.

Monseigneur de Bisschop bracht ook een bezoek aan verschillende wijken, o. m. aan den Briel. De inwoners van « **De Vier en Dertig** » en van de « **Broekkant** » verwelkomden hem op hun wijze :

De Broekkant
Vindt het heel galant
Dat Monseigneur bij hen aanlandt.

En elders weer :

De Broekkant viert dit jubilee
Lijk alle christen mensen mee.

V.

XV VOLKSSPREUKEN EN VOLKSGEZEGDEN UIT ZEVENEEKEN BETREFFENDE STEDÈN ÈN DORPÈN.

1. — Als iemand een omweg gedaan heeft en langer heeft moeten lopen dan voorzien was, zal hij zeggen :
« **Wij hebben ne Gentse weg afgelegd !** ».
2. — Als het eten wordt opgediend, zegt men al spottende op de naburige dorpsbewoners :
« **'t Staat dare, zeggen de boeren van Zaffelare** ».
Hiermede wordt bedoeld dat de inwoners van Zaffelare onbeleefd zijn.
3. — Van een gierigaard zegt men :
« **Hij is van Agem (Audegem) van de beestemarkt** ».
4. — Als iemand vraagt : « Hoe is 't met a (u) ? », dan antwoord deze :
« **Mager en taai, gelijk de bokken van Sna (Sinaai)** ».
5. — Over iets dat goed dicht is, zegt men :
« **Het sluit gelijk de poorten van Appels** ».
6. — Als het slecht weder is, zegt men :
« **Wij zouden beter zijn zonder weer gelijk in Daknam** ».
De pastoor van Daknam heette **Weer**. Als deze buiten het dorp ging om te wandelen, was het altijd schoon weder; want anders bleef hij thuis. Vandaar dit volksgezegde.
7. — Als men een kindje naar 't bedje draagt, zegt men :
« **Het gaat naar Bethlehem** ».
8. — Tegen een overdreven dik vrouwmens zegt men :
« **'t Is een Brabantse merrie** ».
9. — Van iemand die met alles roekeloos omspringt, zegt men :
« **Hij leeft gelijk God in Frankrijk** ».
10. — Als een muziekmaatschappij er nu en dan een maat nevens blaast en het vals klinkt, voegt men hun te Zeven-eeken het oude schimpliedje toe, dat geroepen werd achter het muziek van Lokeren-Heiende :
« **Hooi en strooi en klavers bij,
Eten de muttens van 't Heiendij** ».

11. — Als men zegt : het zal regenen, dan antwoordt men :
« Weet ge wat ze in Gent doen ? Laten regenen ».
12. — Van iemand, die fier op een kar of een paard zit, zegt men :
« Hij is zo Pruisisch, als ik weet niet wat ».
13. — Als destijds een Beirveldse boer, met een zijden muts op zijn hoofd voorbij reed, riepen de bengels :
« Lombal ! Lombal ! (ballon) Peerd in de lucht ! Lombal ! ».
14. — Destijds moet er zich een man met name Mercie verhangen hebben. Wanneer men iemand dankt, zegt men :
« Merci ». Dan verbetert de aangesprokene soms :
« Mercie is opgehangen ! ». Waarop de eerste terug verbetert :
« 't Is geen waar, want zijn broer woont in de Kruisstraat (Eksaarde) ».
15. — Een grapje, dat men met de kinderen uithaalt, is het volgende : men steekt een bengel met het hoofd tussen de benen en heft het achterste in de hoogte, zodat voor hem de wereld op zijn kop staat. Men noemt dat te Zeveneeken :
« Ne keer Gent zien ».

Wijnmaand 1948.

Ferdi VAN DE VIJVER.

ENKELE VOLKSNAMEN VAN PLANTEN (Meenen)⁽¹⁾.

Waarzeggerkes = Engelsch Raaigras (*Lolium perenne* L.). De aartjes van deze grassen staan om de beurt links en rechts van de stengel of spil. Men nijpt achtereenvolgens, van onderaan beginnende en gaande naar den top toe, het eene aartje na het andere af, dan links, dan rechts om te zien waar men het laatst mede uitkomt. En men zegt dan evenzeer achtereenvolgens « ja » — « neen », of ook nog « wel » — « niet ». Zoo b. v. onder den oorlog om te weten of hij dat jaar zou gedaan geweest zijn, ja dan niet.

Van de Margrietten (*Callistephus Sinensis*) zegt men : « Dat ze twee keren April moeten zien »; omdat ze pas het tweede jaar bloeien.

V.

(1) Zie Oostvl. Zanten, zelfde jaarg. bl. 144.

Bondsleven.

ALGEMENE STATUTAIRE VERGADERING VAN DE BOND DER OOSTVLAAMSE FOLKLORISTEN

op Zondag 31 October 1948

in de leeszaal van het Stadsarchief, Abrahamstraat, 13, te Gent gehouden.

A g e n d a :

1. — Openingsrede door de Heer Fernand VAN ES, voorzitter van de Bond.
2. — « Is er nog plaats voor de Folklore-Wetenschap in het Atoomtijdvak », Voordracht door de Heer Prof. Dr. Paul DE KEYSER, ere-voorzitter van de Bond.
3. — Jaarverslag en verslag over de prijsvraag « Alfons De Cockfonds 1947 » : « Het Paard in de Folklore » door de Heer Lodewijk VERLODT, secretaris van de Bond en van de Museumcommissie.
4. — Wijziging artikel 9 van het Statuut.
Vaste benoeming als Beheerder van de H.H. Drs Marcel DAEM, Jules PIETERS en Dr Edmond TIELEMAN, tijdelijk door de Beheerraad aangesteld, na de ter Algemene Vergadering van 9 November 1947 uitgedrukte wens.
5. — Jaarverslag van de Heer Lodewijk HOSTE, penningmeester.
Rekening 1947. — Begroting 1949.
6. — Herdenking van wijlen Heer Lodewijk DE VRIESE, ter gelegenheid van de 100^e verjaring van zijn geboorte, door de Heer Frans DE COSTER, ere-hoofdinspecteur der Gentse Stadsscholen, met tentoonstelling.
7. — Vragen en suggesties.

De vergadering wordt te 9.45 u. door de Heer Fernand VAN ES, voor open verklaard.

Hij verontschuldigde de H.H. Marcel Casteleyn en Jan Schepens, uit Brugge, Ferdinand Van de Vijver, uit Borgerhout, Eerw. Heer Gabriël Celis, Julien Boes, Dr Henri Nowé, Prosper Luyckx, ziek of elders weerhouden en gaf lezing van brieven van Mevrouw Dr med. en Mijnheer Prof. Dr med. J. Vercoillie-De Vriese en van Mejuffer Martha De Vriese (Ukkel) die hun spijt uitdrukten verhinderd te zijn op de herdenking van hun vader, wijlen Lodewijk De Vriese, aanwezig te zijn.

Daarna spreekt hij de volgende openingsrede uit :

GEACHTE MEDELEDEN,

Voor de achtste maal heb ik de eer en het genoegen U allen welkom te heten op onze algemene vergadering, die steeds het hoogtepunt en tevens het eindpunt van onze werking van een gans jaar is. Ze is als de mijlpaal, waar rond het Bestuur en de leden zich eendrachtig scharen om eventjes de afgelegde weg gedurende het verlopen jaar te overschouwen.

1948 is zeer bedrijvig geweest en Uw bestuur is niet onledig gebleven, zoals onze onvermoeibare en toegewijde sekretaris U straks in zijn verslag zal aantonen.

Wij betreuren dit jaar het overlijden van twee verdienstelijke leden : de heren Achilles Paquet en Jules Neyt. Beiden werden herdacht met een « In Memoriam » in Oostvlaamse Zanten. Zij rusten in vrede !

Uw bestuur heeft steeds gestreefd naar meer samenwerking onder de folkloristen. Daartoe heeft het herhaaldelijk beroep gedaan op Uw medewerking en ook contact gezocht met de zusterverenigingen en organismen der andere

Vlaamse provinciën — getuige o.m. het verbroederingsfeest van de Oost- en Westvlaamse Folkloristen op 6 Juli jl. — omdat het vast overtuigd is, dat in de folklore, die de traditionele gebruiken, zeden, gewoonten en levenswijze van het volk, de mondelinge en materiële uitingen van de volksgeest en van de volksfantasie bestudeert, er de oorsprong, de oorzaak en de betekenis van opzoekt, meer kans bestaat volledige en definitieve resultaten te bereiken door een gemeenschappelijke arbeid, waarbij een ganse staf van navorsers gemoed is, werkende volgens de richtlijnen en onder de leiding van een centraal organisme van enkele specialisten, die alle verzamelde materialen inoogsten, klasseren, besuderen, commentariëren en uitgeven.

Het gebrek aan een leidend centraal organisme, aan samenwerking is de reden, waarom wij, Vlamingen, tegenwoordig op folkloristisch gebied ten achter staan bij vele andere volkeren, wij, die eens met geleerden z.a. A. De Cock, Is. Teirlinck, P. de Mont, Aug. Gittée, J. Cornelissen, V. De Meyere, om slechts de overledenen te noemen, een ereplaats bekleedden onder de volkeren, wat de studie der volkskunde betreft.

Bij ons geen folkloristische monumenten zoals het «Handwörterbuch des Deutschen Aberglaubens», gelijk de «Atlas der Deutschen Volkskunde» of de «Internationale Volkskundliche Bibliographie» bij ons — behalve te Luik, het archief van Le Musée de la Vie Wallonne, waaraan ik hier terloops hulde breng, maar dat natuurlijk alleen documenten betreffende het Walenland bevat — geen folkloristische archieven gelijk voor Finland te Turku en te Helsinki, voor Zweden te Lund, Gothenborg en Upsala, voor Noorwegen te Oslo, voor Denemarken te Kopenhagen, voor Nederland te Amsterdam, ja zelfs voor Ierland, te Dublin, dat van de «Irish Folklore Commission», om me slechts te bepalen tot de kleine Noorderlanden, die me het best bekend zijn. Ik zou ook kunnen wijzen op de talrijke folkloristische archieven in de grote landen, zoals in de Vereenigde Staten, in de U.R.S.S., ook, maar in mindere mate, in Engeland en in Frankrijk. De Volkskunde-commissie van de Koninklijke Akademie voor Wetenschappen, te Amsterdam, heeft reeds talrijke vragenlijsten uitgegeven en reeds veel materiaal verzameld voor de Nederlandse Volkskunde-atlas, waarvan de uitgave voorzien is in samenwerking met de Belgische Nationale Commissie voor Folklore. Maar, men heeft totnogtoe niet kunnen beginnen met deze uitgave grotendeels omdat de medewerking uit België zo onbeduidend was, omdat de geest van samenwerking onze Vlaamse folkloristen niet bezielt, wat uitgebreide enkwesten in onze gewesten onmogelijk maakt, omdat van de Nationale Commissie nooit leiding, stuwung is uitgegaan, bij gebrek aan eenheid in de actie, aan initiatief, aan doorzettingsvermogen. Die Commissie heeft trouwens nooit het karakter gehad van een werkgemeenschap. Ze is een soort honorair lichaam, dat gans afhangt van de administratie, zonder budget, zonder lokaal, zonder statuut zelfs. Gans haar statuut is vervat in het Koninklijk besluit van 30 September 1937 betreffende de aanstelling van die Commissie. Artikel 4 ervan luidt: «De Commissie, alsmede haar afdelingen vergaderen, na opgeroepen te zijn door onze Minister van Openbaar Onderwijs». Dus de werkzaamheden hangen af van het goeddunken van een Minister, die misschien geen benul van folklore heeft, ofwel er niets voor voelt. Hoe kan in zulke omstandigheden flink werk gepresteerd worden! Neen, gans die inrichting dient hervormd. De Commissie zou een vast en onafhankelijk organisme moeten worden, een soort Instituut, met een permanent secretariaat, een eigen lokaal en vooral een eigen budget. Dan zou er degelijk werk kunnen verricht worden: richtlijnen geven, archieven aangelegd, documentatie verschaft, folkloristische werken en een jaarlijkse volledige bibliografie uitgegeven, musea gesticht. Langer wil ik heden daarover niet uitweiden. Het volstaat hier, in het openbaar, op de zieke plek gewezen te hebben. Maar willen wij, Vlamingen, terug onze ereplaats op het gebied der folklore veroveren, de achterstand inlopen, dan is het hoogst tijd dat een leidend organisme de krachten samenbundelt, om tot de actie over te gaan.

Was het wel gepast hier, in de algemene vergadering van onze bond, deze critiek uit te brengen? Jawel, omdat onze bond steeds, zoals reeds gezegd, gestreefd heeft naar samenwerking. Indien het centraal organisme, de Nationale Commissie, ontstaan is, dan is dit grotelijks te danken aan het initiatief van onze bond. En dit mocht en moest hier gezegd worden, want het werd wat te

ras vergeten. Dat deze commissie verkeerd ingericht werd en dat ze niet beantwoord heeft aan de verwachtingen, daaraan hebben wij stellig geen schuld. Wij hebben het zeker anders gewenst en gewild.

GEACHTE MEDELEDEN,

De 8 October jl. was de honderdste verjaardag van de geboorte van Lodewijk DE VRIESE, de bekende Gentse volksschrijver en folklorist. Uw bestuur heeft gemeend dat het deze gelegenheid niet kon laten voorbijgaan zonder de nagedachtenis van deze verdienstelijke Gentenaar, die zijn geboortestad zo lief had, het Gentse volksleven door en door kende en het in zijn geschriften zo pittig heeft weergegeven, nogmaals te herdenken en te huldigen. Die hulde zal bestaan, zoals U het reeds op de agenda van deze algemene vergadering gelezen hebt, uit een herdenkingstoespraak door ons medelid de heer Frans De Coster en uit een kleine tentoonstelling van de werken en geschriften van Lodewijk De Vriese in de hal van het Stadsarchief. Ik nodig dan ook al de aanwezigen uit, na de vergadering, deze kleine tentoonstelling te bezoeken.

Na deze prachtige inleiding, verleent de Voorzitter het woord aan de Heer Prof. Dr Paul DE KEYSER, ere-voorzitter van de Bond, een der feestredenaars, die een lezing houdt over :

«Is er nog plaats voor de Folklore-Wetenschap in het Atoomtijdperk?» en waaryan hieronder de beknopte inhoud.

Spreker toont de invloed aan van de grote uitvindingen van de 19^e eeuw : stoomkracht, electriciteit op de stoffelijke inrichting van de Maatschappij, waardoor de 19^e eeuw zich sterk onderscheidt van het leven en speciaal het volksleven van de 18^e eeuw.

Daarop maakt hij een scheiding tussen het sociale leven in de pre-mechanische en mechanische tijdvakken en wijst erop dat de folkloristen van de 19^e eeuw het volksleven hebben bestudeerd van uit een pre-mechanistisch standpunt.

Met de aanwending van de atoomenergie staan we voor een nieuwe samenstelling van de beschaving, al is het aanvangsstadium eerder negatief door het gebruik van de vernielende kracht van de atoombom.

Spreker betoogt dat de folklorie-wetenschap voor nieuwe problema's staat, dat ze echter niet heeft afgedaan, indien ze zich in de eerste plaats toelegt op de studie van het blijvende of het constante in de wisseling der tijden.

Haar studieveld is de volksziel of de primitieve geest van de mens.

Door de werking van die geest na te gaan, zijn wetmatigheid vast te stellen kan men er toekomen de folkloristische gegevens niet enkel te beschrijven, maar te interpreteren.

Aan de hand van enkele voorbeelden, ontleend aan de volksgebruiken en aan het volksgeloof, ook van recenten datum, tracht de sympathieke voordrachtgever zijn stelling te bewijzen.

Ten slotte brengt hij hulde aan die leden van de Bond, de H.H. Lodewijk Lievevrouw-Coopman, Frans De Coster en Edward Van Bragt, die door hun bijdragen nieuw licht hebben geworpen op de Gentse folklorie van het mechanisch tijdvak.

Deze flink doordachte mededeling beleefde een welverdiend succes.

Alsdan kwam de Secretaris, Heer Lodewijk VERLODT, aan de beurt, die het jaarverslag 1948 als volgt voordroeg :

DAMES EN HEREN,

Onze geachte voorzitter heeft U daar zoëven hartelijk welkom geheten en, alhoewel ik in herhaling val, doe ik het nu ook op mijn beurt omdat het toch zulk genoeg doet vast te stellen dat een groot aantal van onze leden er aan houdt op de jaarlijkse vergadering van de bond, met haar ietwat overlagen agenda, aanwezig te zijn.

Ons ledental is niet gestegen, zoals we het verwachtten. Maar, ja, de tijden zijn weer eens lastig voor velen. Iets is echter droevig om vast te stellen, namelijk dat er sympathisanten zijn die wel kapitaalkrchtig genoeg zijn, maar terugdeinzen voor een lidgeld van . . . fr. 50 dat, laat het ons maar rechtuit zeggen, veel te laag is om een deel van de kosten te dekken, voortspruitend uit het uitgeven van ons verzorgd tijdschrift, dat ieder lid regelmatig ontvangt.

Laat ons hopen dat de achterblijvers weldra tot inkeer zullen komen.

Gelukkig worden we door de Openbare Besturen gesteund.

Van het Ministerie van Openbaar Onderwijs en Volksopleiding ontvingen we met dank, de gewone subsidie en van het Provinciaal Bestuur van Oost-Vlaanderen kregen we bericht dat de uitbetaling van de tegemoetkoming eerst-daags zal gebeuren.

Voor het Museum waarvan we de beheerders zijn, betaalt de Stad Gent regelmatig het driemaandelijks voorschot op ons subsidie. Van Staat en Provincie hebben we nog geen stortingsbericht in handen, maar we weten dat zulks weldra in orde komt, daar de nodige bescheiden reeds door de bevoegde Overheid werden ondertekend.

Bij de Algemene Vergadering van 9 November 1947, hadden we U beloofd dat de redactie van Oostvlaamse Zanten er naar zou streven de « Oude Glorie van voorheen » te bereiken en U hebt kunnen bemerken dat we onze belofte hebben gehouden. We gaan er langzaam maar zeker op vooruit. Voor 1948 gaven we U immers meer tekst en verscheidenheid. Er kwamen ook tal van nieuwe medewerkers, onder wie een paar van over de Moerdijk.

U hebt b.v. kunnen genieten van :

- « Osschaart », door Jacques R. W. Sinninghe, uit Nederland.
- « Oostvlaamse Bibliographie (9^e vervolg) » door Fernand Van Es.
- « Drie en dertig dieren als weerprofeten », door J. V. (adv. J. Vermeulen).
- « Herdenking en een wens », door Prof. Dr Paul De Keyser.
- « De Watergeest Osschaart, in verband met de schildhouder van den Briel », door Dr H. W. M. J. Kits Nieuwenkamp uit Doorn (Nederland), met repliek, door Fernand Van Es.
- « Het Leven in de Gentse Poortjes, vóór 1900 », door Edw. Van Bragt.
- « Sergei Obraztsov : Het Poppentheater te Moscou », door Prof. Dr Paul De Keyser.
- « Het Heilig Huizeken en zijn Legende », door wijlen Emiel Andelhof.
- « Lied van Heer Halewijn » (fragment), door Dr Edmond Tieleman.
- « Osschaart laat niet los » door Dr H. W. M. J. Kits Nieuwenkamp (Doorn).
- « Osschaart bijt van zich af », door Fernand Van Es.
- « Oostvlaamse Folkloristische Bibliographie (10^e vervolg) » door Fernand Van Es.
- « De Raap in het Waasland » door Dr H. W. M. J. Kits Nieuwenkamp (Doorn).
- « Veertig Kalenderspreuken », door J. V. (Advokaat Jos. Vermeulen).
- « Een onderzoek naar den Oorsprong van de vroegeren Mithremcultus te Sleidinge », door Drs Marcel Daem.
- « Philip Verheijen in de Folklore », door Drs R. Geerts.
- « Waldo Lanchester : Het Lanchester Marionette Theater », door Prof. Dr Paul De Keyser (K).
- « Bondsleven : Verbroedering Oost- en Westvlaamse Folkloristen » op 6 Juni 1948.
- « Heksenprocessen te Olsene — 1661 », door A. Cassiman.
- « Iets over Huismerken in 't algemeen », door Dr Kits Nieuwenkamp.
- « Les Marionnettes des Champs-Élysées », door K (Prof. Dr Paul De Keyser).
- « XXV Volksspreuken uit Meenen », door V. (Advokaat Jos. Vermeulen).
- « Alfons en Dahlia », door Ferdi Van de Vijver.
- « Plechtige inhuldiging van de sekte voor Likeurstokerij en Wijnhandel », (verzameling C. Van Thorenburg-Mestdagh) in het Museum voor Folklore, op 17 Juli 1948.

Het laatste nummer (6-1948) is in wording en zal waarschijnlijk midden November het licht zien. Het zal o.m. bevatten « De Roos van Jericho » van de hand van de Heer Jules Pieters, medebeheerder van de Bond en, naast enkele Zanten, het verslag over deze Algemene Vergadering.

U ziet dat U voor weinig geld buitengewoon goed bedeed wordt.

Maar dat is niet alles, want er verschenen ook tal van Zanten, In Memoriam's, Personalia en buitengewoon interessante Boekbesprekingen. Op deze laatste roep ik Uw aandacht. Deze gaan vooral over werken die ons ter recensie werden toegezonden, ook wel over boeken die wij voor de bibliotheek aankochten, zoals «Volksbewegingen van mens en dier» (Geussens), «Russische Spreekwoorden» (Andrew Guershooon-Colin), «Het poppentheater van Sergei Obraztsov» te Moskou» (Dr Leo Landsman); «Gent», nr. 10 van de serie Steden en Landschappen (Prof. Dr D'Hondt en Prof. Dr P. De Keyser); «De Adverbia van Tijd» Dan en Toens», in de groep Zuid-Oostvlaamse Dialecten» (Dr Frans Van Coetsem); «De Banmolens van Harelbeke door de eeuwen heen» (J. Van Gaver), «Beveren aan de Leie» (Alb. Bruggeman), «Kapel en Beeld in Europa» (Gabriël Celis, Pr.).

Terwijl we het nu toch over boeken hebben, moeten wij U met spijt melden dat de boekerij, voor een tijdje, op halve kracht moet werken, dit als gevolg van de veranderingswerken die, sinds enige maanden, in het Stadsarchief aan gang zijn.

Het nieuw lokaal der Boekerij zal voortaan op het gelijkvloers ondergebracht worden, hetgeen veel gemak zal medebrengen. Wij hopen rond a.s. Nieuwjaar aan het in orde brengen van de Bibliotheek te kunnen beginnen.

De Voordrachten ingericht door de Bond, in samenwerking met de Bestuurscommissie van het Museum voor Folklore en gratis toegankelijk voor de belangstellenden, werden zeer druk bijgewoond en beleefden een steeds stijgend succes. Melden we terloops dat op de voordracht op 19 September gehouden, meer dan 300 personen aanwezig waren. Wij vingen de Winterperiode 1947-1948 op 7 December 1947 aan en we hoorden achtereenvolgens :

- 7 December 1947 : Heer Pastoor Joris VANDENBROUCKE met de «Sint-Geerte-Minne en Sint Jansgeleide».
- 28 December 1947 : Heer Prof. Dr Paul DE KEYSER met «Volksgeloof in de Vlaamse Letterkunde».
- 11 Januari 1948 : Heer Lodewijk HOSTE met «De Gentse Lantaarnopstekers».
- 25 Januari 1948 : Heer Hervé STALPAERT met «Toverij in 'West-Vlaanderen».
- 8 Februari 1948 : Heer Julien BOES met «Een dag in de XVIe eeuw».
- 22 Februari 1948 : Heer Dr Maurits GYSSELING met «De Wordingsgeschiedenis van het Nederlands en de Frans-Nederlandse Taalgrens».
- 8 Maart 1948 : Heer Jules PIETERS met «Oude Sanctjes en Bidprentjes» (met tentoonstelling).
- 21 Maart 1948 : Heer Dr Edmond TIELEMAN met «De Naam Meetjesland».

Zomerperiode 1948 :

- 6 Juni 1948 : Heer Prof. Dr Paul DE KEYSER met «Het Liegen in de Folklore».
- 4 Juli 1948 : Heer Fernand VAN ES, met «Padden en Kikvorsen in de Folklore».
- 8 Augustus 1948 : Heer A. NOTERMAN met «De Gentse Stadspoorten van de Vierde Vestingsgordel» (met lichtbeelden).
- 22 Augustus 1948 : Heer Lodewijk LIEVEVROUW-COOPMAN, met «Oude Gentse Volksvermaken».
- 5 September 1948 : Heer Frans DE COSTER, met «Een Folkloristische Wandeling door de Straten van Gent».
- 19 September 1948 : Heer Edw. VAN BRAGT met «Volksgebruiken en het Straatlied», met de medewerking van de H.H. Ernest BISSCHOP, zanger en Karel WILLEMS, pianist.
- 30 October 1948 : Heer Prof. Dr DE KEYSER, met «Is er nog plaats voor de Folklore in het Atoomtijdvak».
- 30 October 1948 : Heer Frans DE COSTER, met «Lodewijk De Vriese herdacht, ter gelegenheid van de 100^e verjaring van zijn boorte» (met tentoonstelling van een keus uit zijn werken en handschriften).

En zo bereikten wij het eerbiedwaardig aantal van 135 voordrachten gehouden sinds de stichting van onze afdeling « Volksconferenties ».

De heren voordrachtgevers en medewerkers dienen hier van harte bedankt voor hun waardevolle medewerking en we drukken de hoop uit nog lang op hen te mogen rekenen.

Het programma van de e.k. Wintercyclus 1948-49 is nog niet samengesteld maar van nu af aan zijn wij verzekerd van het optreden van Dr Elisabeth DHAENENS, Meester Jos. VERMEULEN, Drs Marcel DAEM, Jules PIETERS, Lodewijk HOSTE, A. NOTERMAN, Advokaat REMERY, Dra VAN DEN HEUVEL e.a. Verscheidene dezer voordrachten zullen met lichtbeelden of tentoonstellingen geïllustreerd zijn.

We mochten vanwege de Dienst der Naschoolse Werken van het Ministerie van Openbaar Onderwijs en Volksopleiding de som van fr. 2000 in ontvangst nemen, als tegemoetkoming aan onze instelling « Volksofvoedende Voordrachten » geschonken.

Twee hoogtepunten in onze werking waren zonder twijfel: « **Het Verbroedersfeest der West- en Oostvlaamse Folkloristen** », door ons op voorstel van de Bond der Westvlaamse Folkloristen, ons petekind, ingericht, dat op 6 Juni 1948 plaats greep (lees daarover het verslag in Oostvlaamsche Zanten nr 4: Juli-Augustus j.l.) en de « **Plechtige Inhuldiging van de Sectie voor Likeurstokerij en Wijnhandel** » (verzameling C. Van Thorenburg-Mestdagh door de Stad Gent voor ons Museum aangekocht) in ons Museum op 17 Juli l.l. (zie daarover de uitvoerige mededeling in Oostvlaamsche Zanten nr 5: September-October 1948).

Niettegenstaande de kwade periode — denk aan de gemelde verhuizing — zijn wij gelukkig U te zeggen dat onze boekenschat steeds in aantal toeneemt en heel wat boeken op het definitief classeren wachten.

De onontbeerlijke fichen zijn gereed maar.... dat ongelukkig « op zijn plaats zetten » wacht voorlopig. We hebben nochtans de stellige verzekering dat het niet lang meer zal duren en dan..... met kloeke moed er op los.

De Bond heeft, op verzoek van de Provinciale Commissie voor Kunstambachten en Industrieën, medegewerkt aan de Tentoonstelling voor « Stroo en Vlechtwerk » gehouden van 7 tot 16 Augustus 1948 in het Stedelijk Kunstsalon, te Antwerpen. De door ons tentoongestelde voorwerpen en gereedschappen waren ontleend aan de verzamelingen van ons Museum.

De Provinciale Commissie voor Culturele Aangelegenheden der Provincie Oost-Vlaanderen heeft, op 13 Juni 1948, een Cultuurdag gehouden die veel succes beleefde.

Met genoegen melden wij U dat de Heer Advokaat Jos. VERMEULEN, voorzitter van de Bestuurscommissie van het Museum voor Folklore en onder-voorzitter van de Bond, als verslaggever d.d. Voorzitter en de Heer Lodewijk VERLOOT, secretaris van de Bond en van de Museumcommissie, als secretaris van de afdeling Folklore, de Heer Prof. Dr Paul DE KEYSER; ere-voorzitter van onze Bond, als verslaggever van de sectie Plastische Kunst, de Heer Prof. Dr Hans VAN WERVEKE; ons medelid, als Voorzitter en de Heer Dr Edm. TIELEMAN, lid van onze Beheerraad als secretaris van de afdeling Geschiedenis en Oudheidkunde en de Heer Dr Remi NACHTERGAELE, ons medelid als Algemeen verslaggever van de Cultuurdagen werden aangesteld.

Wat de Folklore betreft werden een reeks wensen vooruitgezet die wellicht, in een nabije toekomst hun vruchten zullen dragen, want deze Cultuurdagen waren slechts een contactname, die wel reeds resultaten heeft gehad. Er werd goed opbouwend werk verricht.

In de loop van het jaar zijn we in ruildienst gekomen met het flink verzorgd maandblad « Hobby », tijdschrift voor verzamelaars.

We bezitten al de tot nu toe verschenen nummers van dit interessant blad. Terloops willen we erop wijzen dat in nummer 9 van Juni 1948, van de hand van de sympathieke Heer Jaap KRUIZINGA, onder de titel « Een Hobby voor Musea: In het Folklore-Museum te Gent » een buitengewoon-goede beschrijving van ons Museum verscheen. Het artikel is flink geïllustreerd en mag

als een model worden vernoemd. Ook danken we de Heer J. Kruizinga en de uitgeverij voor hun attentie en het verzorgde werk.

Men zou ons van nalatigheid beschuldigen, zo we U niet mededeelden dat de tentoonstelling van de werken en handschriften van wijlen ons medelid Lode-wijk DE VRIESE, die heden plaats grijpt, alleen mogelijk werd dank zij de bereidwilligheid en tussenkomst van ons medelid Prof. Dr APERS, hoofdbiblio-thecaris der Gentse Universiteit, die ons een keus van boeken en manuscripten, in bruikleen, toevertrouwde.

We zijn hem en de familie De Vriese daarvoor ten zeerste dankbaar.

Dames en Heren, dit was nu in 't kort de opsomming van de werkzaamheden van de Bond en het Museum, gedurende het jaar 1948. Ben ik niet volledig genoeg, gelief het mij, zonder schroom te zeggen.

In alle geval zult U daaruit kunnen opmaken dat we met bekrompen midde-len toch heel wat hebben gepresteerd en we met fierheid op het geleverd werk mogen terugblikken.

De Secretaris.

Daarna las de Heer VERLODT het

Verslag over de Prijsvraag 1947 van de Bond der Oostvlaamse Folkloristen, door Prof. Dr Paul DE KEYSER, Algemeen Verslaggever, voor :

In 1947 schreef de Bond, ten laste van zijn Alfons DE COCK-FONDS, de volgende prijsvraag uit : De Folklore van het Paard in België (inzonderheid de paarden-omgelingen en -zegeningen, het paard in de uithangborden en als gebakvorm). Voor de bepaalde datum : 31 December 1947, werd slechts één handschrift ingestuurd met als opschrift : De Folklore van het Paard en als kenspreuk : « Omnis nobilitas ab equo ».

De Bond vroeg een verslag over het ingestuurde werk aan drie bekende spe-cialisten op het gebied van de agrarische folklore en van de diergeneeskunde : de Heer Dr Paul LINDEMANS, te Opwijk, de Heer Hervé STALPAERT, te Sint Andries-Brugge en de Heer Prof. Dr A. E. R. WILLEMS, professor in de diergeneeskunde aan de Universiteit, te Gent. De drie verslaggevers waren het eens om vast te stellen dat het hen voorgelegde werk niet volledig was, dat het meer het karakter had van een materiaalverzameling dan van een afgewerkte en leesbare studie.

Dr Paul Lindemans heeft de verhandeling, hoofdstuk na hoofdstuk, aan een analytische critiek onderworpen. Het uitvoerigst heeft hij het over Paarden-zegeningen, waarbij hij voorstelt dat bij de behandeling van dat vraagstuk steeds een methodologisch onderscheid zou worden gemaakt tussen :

a) de bedevaartplaatsen, waar men voornamelijk voor de paarden gaat « dienen » (bv. deze van St. Elooi), en waar elk deelnemend paard afzonderlijk gezegend wordt met de reliek van de heilige en

b) deze waar de processie opgeluisterd wordt met een bijzondere groep rui-ters (Anderlecht, Hakendover, Opwijk) en waar op het einde van de omme-gang de ruiters (niet de paarden) worden gezegend, in massa, met al de deel-nemers aan de begankenis. Deze laatsten zijn wel ruitersprocessiën, maar geen speciale bedevaarten voor het wellukken van de paardenteelt.

Een belangrijke opmerking van Dr P. Lindemans is de volgende :

« Het zou ook wenselijk zijn bij de studie over paardenomgelingen een kaartje te voegen waar deze twee typen van bedevaartplaatsen aangeduid « zijn. Dit zou, meent hij, voor Oost-Vlaanderen aanwijzen dat het eerste type « van begankenis er zeer verspreid is, meer dan in gelijk welk ander deel van « het land, waaruit de cultuurhistoricus kan besluiten, dat in de vorige eeuwen « het zwaartepunt van de paardenteelt in de Vlaanderen lag ».

De achtbare verslaggever besloot dat « ofschoon de studie niet rijp is om uit-gegeven te worden, ze toch in aanmerking komt voor een eervolle vermelding ».

De tweede verslaggever, de Heer Hervé Stalpaert, was daar niet meê eens, daar het ingezonden stuk niet beantwoordt aan de gestelde vraag, de bibliogra-

phische verantwoording uiterst gebrekkig is, ofschoon de schrijver over talrijke onuitgegeven gegevens over de folklore van het paard schijnt te beschikken. De Heer Stalpaert oordeelde dat de vraag niet ordentelijk kon beantwoord worden, omdat ze te veel omvattend is: in plaats van in België moest het zijn in een bepaald gewest van België (bv. in Oost-Vlaanderen of West-Brabant). Zijn voorstel schijnt te zijn: het handschrift terug te sturen met verzoek tot bewerking voor een beperkter, nader te omschrijven, gebied en..... verdubbeling van de prijs voor het volgende jaar, om de eventuele mededingers aan te moedigen.

De derde verslaggever, Prof. Dr A. Willems, meende dat een prijs aan het werk zoals het was niet kon worden toegekend. Het voldoet niet aan de gestelde eisen en er zijn te veel onvolmaaktheden. **Mits vervollediging en meer keurigheid in het opstel, kan het werk uitgroeien tot een studie, waard om gepubliceerd te worden.**

Deze kostbare aanwijzingen van drie bevoegde kenners van de Folklore van het paard moeten een vingerwijzing zijn voor de jury, die een uiteindelijk oordeel over het ingestuurde werk heeft uit te spreken.

Ofwel kan de jury ingaan op het voorstel van de Heer Stalpaert om het handschrift terug te sturen met verzoek tot herwerking, liefst in de vorm van een reeks bijdragen voor Oostvlaamse Zanten, o.a. over de Paardenommingen (met het door Dr Paul Lindemans gevraagde kaartje) ofwel kan de jury over het geleverde werk, zoals het is, een aanmoedigingspremie of een diploma met eervolle vermelding toekennen om aan de H.H. Dr Lindemans en Prof. Willems te gemoet te komen?

De Algemene verslaggever voelt het meest voor het eerste voorstel: verzoek aan de schrijver tot herwerking, met inachtneming van de uitgebrachte critiek, in de vorm van enkele bijdragen voor Oostvlaamse Zanten, met dien verstande **dat hem op de Algemene Vergadering een diploma met eervolle vermelding zou worden uitgereikt voor het geleverde werk, dat echter in de huidige toestand niet rijp is voor publicatie in boekvorm.**

De Algemene verslaggever kan alleen zijn spijt uitdrukken dat in een land, waar de paardencultuur in alle tijden zo in trek is geweest, niet meer mededingers naar de «Alfons DE COCKPRIJS» zijn opgedaagd. Hij kan niet denken dat die onverschilligheid te wijten is aan het betrekkelijk gering bedrag van de uitgelofde prijs. De eer met een Alfons De Cockprijs te zijn bekroond, is ook van een zekere waarde. Folkloristen zijn toch immers idealisten!

Moge de beantwoording op de Prijsvraag 1949 hiervan het afdoende bewijs leveren.

De Algemene Verslaggever,
Prof. Dr Paul DE KEYSER.

Na een korte beraadslaging wordt besloten aan schrijver van besproken studie **een diploma met eervolle vermelding en een aanmoedigingspremie van fr. 500 toe te staan.**

Bij opening van de gesloten omslag met kenspreuk «Omnis Nobilitas Ab equo» werd vastgesteld dat steller van het werk ons medelid Dokter J. WOUTERS, uit Wetteren, was. Wij wensen hem van harte geluk.

De Heer VERLODT wordt door de Voorzitter geluk gewenst met zijn zaakrijk verslag.

De Heer Voorzitter VAN ES roept er de aandacht op dat ter Algemene Vergadering van 9 November 1947 de wens werd uitgedrukt het Bestuur van de Bond uit te breiden met drie beheerders van buiten de Stad om aldus beter in voeling te komen met het grootste deel der Provincie Oost-Vlaanderen. De Beheerraad is op die wens ingegaan en heeft tijdelijk de H.H. Drs Marcel DAEM, Jules PIETERS en Dr Edmond TIELEMAN aangesteld. Zij vertegenwoordigen respectief Wetteren, Serskamp en het Meetjesland.

Alvorens nochtans tot een vaste benoeming over te gaan moet echter tot een wijziging van Art. 9 van onze standregelen overgegaan worden:

Het luidt nu als volgt:

Art. 9 (Moniteur van 11 Februari 1939 nr 256 als wijziging aan het zelfde artikel verschenen in het Staatsblad van 27 October 1927 nr 671).

« De Beheerraad bestaat uit 10 leden : een voorzitter, twee ondervoorzitters, een secretaris, een penningmeester en vijf raadsleden, enz. ». Het zou dienen te worden vervangen door :

Art. 9 :

« De Beheerraad bestaat uit 13 leden : een voorzitter, twee ondervoorzitters, een secretaris, een penningmeester en acht raadsleden. De raad is in twee delen, bij geheime stemming, verkiesbaar. Het ene deel bevat : de voorzitter, één ondervoorzitter, een penningmeester en vier raadsleden. Het andere deel : één ondervoorzitter, de secretaris en vier raadsleden ».

Deze wijziging wordt, met algemene stemmen goedgekeurd.

De voorzitter stelt alsdan voor tot de verkiezing van drie nieuwe raadsleden over te gaan. Daar geen andere kandidaturen werden vooruitgezet, worden de tijdelijke beheerders, de H.H. Drs Marcel Daem, Jules Pieters en Dr Edmond Tieleman definitief benoemd.

De Heer Fernand Van Es maakt hun lof en wenst hun van harte geluk met hun vaste aanstelling.

De Beheerraad bestaat uit de H.H. Julien Boes, Gabriël Celis, Marcel Daem, Paul De Keyser, Jan Victor De Raedt, Lodewijk Hoste, Prosper Luyckx, Henri Nowé, Jules Pieters, Edmond Tieleman, Fernand Van Es, Lodewijk Verlodt en Jozef Vermeulen.

Nu kwam de beurt aan onze penningmeester om het financieel verslag voor te dragen, namelijk de rekening 1947 en de begroting 1949.

1947 eindigt zonder winst noch verlies en hij voorziet een batig slot voor 1948.

De Heer Lodewijk HOSTE spoort echter tot spaarzaamheid aan, want hij voorziet een meer-uitgave voor het drukken en uitgeven van Oostvlaamsche Zanten. Ik blijf in mijn rol van penningmeester, voegt hij erbij, met de Beheerraad en de Opstelraad van het tijdschrift te verzoeken voorzichtig te zijn met de beschikbare gelden, wil onze werking er niet onder lijden.

Ziehier de door hem medegedeelde cijfers :

Financiële Toestand.

A) Ontvangsten en Uitgaven voor 1947.

Ontvangsten :		Uitgaven :	
Batig slot & Postcheckrekening	1896,32	Achterst. Reken.	4466,90
In Kas (speciën)	476,15	Uitgave O. Zanten	24580,60
Bijdrage Leden & Boekverkoop	14478,—	Bibliotheek	2757,20
Toelage Provincie	5000,—	Bureelkosten	663,90
Bijz. Toel. Prov.	5000,—	Boeken & Voordrachten	683,75
Toel. Staat	7500,—	Verscheidene	2198,12
	<hr/>		<hr/>
	35350,47		35350,47

B) Begroting voor 1949.

Ontvangsten :		Uitgaven :	
Overschot 1948	1000,—	Oostvlaamse Zanten	35000,—
Toelage Minist. Ond ^a .	7500,—	Drukblokken	1500,—
Bijzond. Toel.	10000,—	A. de Cockfonds	1500,—
Toelage Prov.	5000,—	Bureelkosten	2000,—
Bijdr. ere-, beach.- & gew. leden	10000,—	Onderhoud Biblioth.	4500,—
Gewone leden	12000,—	Aankoop boeken	600,—
Verkoop afzonderl. Nummers	500,—	Onvoorzien	1400,—
Onvoorzien	500,—		
	<hr/>		<hr/>
	46500,—		46500,—

Als tweede feestredenaar kwam de Heer Frans de **COSTER** aan de beurt. Dit was eigenlijk niet het minst gewichtige punt van de uitgebreide agenda, want het gold hier immers de herdenking van de honderdste verjaardag van wijlen Lodewijk **DE VRIES**.

De achtbare en sympathieke ere-hoofdinspecteur van de Gentse stadsscholen was een vriend van deze Gentenaar bij uitstek.

In gemoedelijke termen gaf hij een algemene kijk op Lodewijk De Vriese als volkskind, prozaschrijver en dichter, maar vooral als edelmoedig mens.

Hij bracht ontroerd hulde aan de nagedachtenis van deze verdienstelijke folklorist, die op 15 April 1932 ontsliep en al te weinig waardering ervaart vanwege de Gentenaars. Dit, alhoewel hij gedurende zijn lang leven meermaals werd gevierd. Maar, ja, eens verdwenen wordt men vergeten. (Zie daarover in dit nummer de tekst van de lezing van de heer Frans De Coster).

In de suggesties en voorstellen werd door de Heer Hector **GYSELINCK** lang gesproken over het herdenken van Karel **LIJBAERT**, de intieme vriend van Lodewijk De Vriese, en het voorstel werd in aanmerking genomen.

Na een hartelijk woord van dank aan al de sprekers en verslaggevers van wege de Heer Voorzitter, werd deze zo buitengewoon gelukte algemene vergadering om 12.15 uur voor gesloten verklaard.

De Secretaris,
Lodewijk **VERLODT**.

Inhoudstafel.

Jaargang 1948.

ARTIKELS VAN ALGEMENE AARD :

	Blz.
Sinninghe (Jacques R. W.). — Osschaart	1-6
Keyser (P. De). — Een Herdenking en een Wens	29-36 en 104
Bragt (Edw. Van). — Het Leven in de Gentse « Poortjes » vóór 1900	37-48
K(its) N(ieuwenkamp). — De Watergeest Osschaart in verband met den Schildhouder van den Briel, de Capirusa, met Replick van F. Van Es.	49-51
K. — Sergei Obraztsov. Het Poppentheater te Moskou	52-54
Andelhof (Emile). — Het « Heilig Huizeken » en zijn Legende	57-64
Tieleman (Dr. E.). — Lied van Heer Halewijn (fragment)	65-69
Kits Nieuwenkamp (Dr. H. W. M. J.). — Osschaart laat niet los.	70-71
Es (F. Van). — Osschaart bijt van zich af	71
Kits Nieuwenkamp. — De Raap in het Waasland	81-82
Daem (Marcel). — Een onderzoek naar den oorsprong van den vroegeren Mithremcultus te Sleidinge	89-104
Geerts (Drs. R.). — Philips Verheyen en de Folklore	105-106
K. — Waldo Lanchester. Het Lanchester Marionette Theater	107-109

Cassiman (A.). — Heksenprocessen te Olsene 1661	117-124
Kits Nieuwenkamp. — Iets over Huismerken in 't algemeen	125-130
K. — Les Marionnettes des Champs-Élysées	131-132
Pieters (J.). — De Roos van Jericho	145-151
De Coster (Fr.). — Lodewijk De Vriese herdacht bij de 100 ^e verjaardag van zijne geboorte	152-158

ZANTEN.

J. V. — Kinderdeuntjes uit Mariakerke (Gent)	6
J. V. — Drie en dertig dieren als weerprofeten	15-19
Bisschop (Ern.). — Toespraak bij de viering van 't gedecoreerde Stadspersoneel	20-23
Clercq (Firmin De). — Lijst van de Kermissen te Evergem	23-24
V. — Primussen te Gent	54
V. — Een Raadsel	79
J. V. — Veertig Kalenderspreuken	83-86
V. — XXV Volksspreuken en Volksgezegden uit Meenen	133-135
Vijver (Ferdinand Van de). — Alfons en Dahlia	136-139
V. — Enkele Volksnamen van planten (Meenen)	144 en 160
V. — Feestopschriften op het Vlaamse Land (Baasrode)	158
Vijver (Ferdinand Van de). — XV Volksspreuken en Volksgezegden uit Zeveneeken betreffende Steden en Dorpen	159-160

BOEKBESPREKINGEN.

Geussens (J.) — Volksbewegen voor ziekten van mens en dier. (F. v. Es)	25
Andrew Guershooon-Colin. — Russische spreekwoorden. (A.H. Van Dijck)	25-26
Landsman (Dr Leo). — Het Poppentheater van Sergej Obratsov te Moskou, 1927. (F. V. Es)	26
Fedorov (A.). — Anatomie van de Toneelpop. (P.D.K.).	27
D'Hondt (Prof. Dr J.) en Keyser (Prof. Dr P. De). — Gent. (F. V. Es)	27-28
Coetssem (Fr. Van). — De Adverbia van Tijd dan en toens in een groep Zuid-Oostvlaamse Dialecten (1947). (P.D.K.)	55 en 104
Vangaver (J.). — De Banmolens van Harelbeke door de eeuwen heen. (V).	55
Bruggeman (Alb.). — Beveren-aan-de-Leie. (F. V. Es)	55
Keyser (Kan. J. De). — De St.-Baafskathedraal te Gent (F. V. Es)	69
Celis, Pr. (Gabriël). — Kapel en Beeld in Europa. (F. V. Es)	116
Suykens (A.). — Franse Revolutie en Boerenkrijg in Klein-Brabant.	144
Gessler (Prof. Dr J.). — Peter Unruk of de folkloristische metamorphose van een liggend Christusbeeld. (F. V. Es)	151

	Blz.
IN MEMORIAM.	
Achilles Pacquet (Maurice Notte)	24
Jules Neyt (L. Verlodt)	24
Dokter Wilfried Broeckaert (M. Daem)	56
BONDSLEVEN.	
Verbroederingsdag Oost- en Westvlaamse Folkloristen	110-116
Plechtige inhuldiging van de sekte voor Likeurstokerij en Wijnhandel (Verzameling Van Thorenburg-Mestdagh) in het Museum voor Folklore	139-143
Algemene Vergadering van de Bond der Oostvl. Folkloristen op Zondag, 31 Oktober 1948. (L. Verlodt)	161-170
PERSONALIA.	
Huwelijk van Mejuffer Denise Finjaer met de heer Willy Friant	14
Dr Coetzee, Professor (L. V.)	86
VARIA.	
Oostvlaamse Folkloristische Bibliografie (9 ^e vervolg)	7-14
Aan onze Leden en Lezers, Abonnementsprijs	28
F. De Coster — August Hendrickx herdacht	28
Folkloristische Enkwesten der provincie Oost-Vlaanderen	28
Alfons De Cockfonds. Prijsvraag 1949	51
Oostvlaamse Folkloristische Bibliografie (10 ^e vervolg)	72-79
Alfons De Cockfonds. Prijsvraag 1949. Met Leidraad bij onderzoek naar begrafenisgebruiken in Oost-Vlaanderen	87-88
Aan onze abonneuten	172
ILLUSTRATIES.	
Mithrem zoals hij op Daasdonk-Kermis wordt uitgesteld	rechtover blz. 89
Het Mithrembeeld van Sleidinge	rechtover blz. 89
Borstbeeld van Lodewijk De Vriese	rechtover blz. 152

Aan onze Abonneuten.

Vriendelijk verzoek ten einde ons onkosten te besparen het leesgeld voor 1949 RECHTSTREEKS op onze postcheckrekening te storten.

50 fr. Binnenland. — 80 fr. Buitenland. —
Ereleden 200 fr.

N° 969.46. Bond Oostvl. Folkloristen Gent.